Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Рекламаціи неопечатанû вôльнû вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к
на пôвъ року . 1 зр. 20 к
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 237. Недѣля 20 жовтня (1 падолиста) 1891. Рôкъ I.

Бесѣда посла Пôдляшецкого,

выголошена на 9-ôмъ засѣданю Палаты пословъ въ справѣ вербованя робôтникôвъ за границю.

Высока Палато!

Я записавъ ся до голосу при 2-ôмъ титулѣ а VII-ôмъ роздѣлѣ предложеня буджетового, вôдносячôмъ ся до державныхъ выдаткôвъ на міністерство справъ внутрѣшныхъ. Я не зробивъ сего въ намѣрѣ, щобы боронити кредитôвъ, якихъ домагае ся правительство. Бо я не вважаю ся до того покликанымъ а также гадаю, що тûжь кредиты на случай ихъ оспорюваня боронивъ бы успѣшнѣйше заступникъ правительства. Рôвножь не гадаю выступати противъ нихъ и ихъ оспорювати, хочь я мôгъ бы — при не конче потѣшаючôмъ, а навѣть, такъ сказати, безнадѣйнôмъ положеню моихъ землякôвъ, котрû надармо выжидають полѣпшеня своеи долѣ и домагають ся бôльше рѣшучого выступленя, щобы перешкоды могли бути усуненû зъ дороги,— вповнѣ уважати ся до того покликанымъ. Я записавъ ся до голосу, выходячи зъ той точки погляду, що потрѣбнû для державы кредиты мусять бути признанû, що кредиты и потребы, якû мѣстять ся въ згаданыхъ позиціяхъ, суть доконечнû та тому противъ нихъ не можна выступати; а зъ другои стороны въ тôмъ пересвѣдченю, що высоке правительство лишь мабуть для недостачѣ часу не вдоволило оправданыхъ бажань рускогo народу, але вдоволить ихъ и то въ якъ найблизшôмъ часѣ — тожь я хотѣвъ бы наразѣ вказати лишь на оденъ предметъ, котрый мае велику вагу для краю, якій маю честь заступати, а именно для его повѣтôвъ положеныхъ надъ границею.

Думаю про рôзнû надужитя, якû лучають ся при вербованю до Россіи и Румуніи селянъ до робôтъ въ поли и лѣсѣ. Мабуть можу припустити, що высокôй Палатѣ добре звѣстна ся такъ велика нужда въ деякихъ мѣсцевостяхъ всходныхъ и полудневовсхôдныхъ повѣтôвъ Галичины, що цѣлû товпы здалыхъ до роботы мужчинъ, ба часомъ навѣть половина зрѣлого населеня мужеского тыхъ мѣсцевостей вывандровуе, щобы въ Россіи и Румуніи, т. е. именно въ Бессарабіи и Молдавѣ глядати роботы, приспорити собѣ сею роботою нужденнû средства для власного истнованя и на выживлене своеи родинѣ та якось такъ коротати свôй вѣкъ. Поодинокû даты, якû предложу выс. Палатѣ, походять, розумѣесь, лишь зъ мого округа выборчого и примежныхъ повѣтôвъ Галичины та Буковины. Вправдѣ се не великій просторъ, щобы на нѣмъ робити дослѣды, але майже такû самû вôдносины въ цѣлôй Галичинѣ, а именно у всѣхъ надграничныхъ повѣтахъ. Тожь хочу говорити про вербоване за границю сѣльского населеня до робôтъ въ поли такъ, якъ я се познавъ. Звычайно кандидатôвъ вышукують посередники робôтничû або такъ званû ліверанты робôтникôвъ, котрû знають намовити людей до роботы за границею принаднымъ выглядомъ на дуже добрый заробокъ. Справдѣ се сумно и я жалую въ интересѣ краю, що тû робôтники не находять въ краю роботы и вôдповѣдного заробку, щобы можна ихъ здержати вôдъ вандрованя за границю, бо се получене лишь зъ ихъ шкодою. Але оно такъ есть и за-для свобôдной вандрôвки поодинокихъ особъ не можна нѣчого противдѣлати. Однакъ пôсля законôвъ конституційныхъ треба того наглядати, щобы тû вербованû люде не були выкористуванû безсовѣстными спекулянтами та не попадали въ повну нужду. Онижь вывандровують въ надѣи, що полѣпшать свою долю, а вертають часто домôвъ бѣднѣйшû, анѣжь зъ вôдтамъ вышли. *(Справдѣ оно такъ! — зъ правицѣ).* Многû зъ тыхъ людей не знають, що ихъ тамъ за границею выжидае; гадають, що принесуть заробокъ своимъ родинамъ а вертають недужû задля невыгодъ и невысказаного высиленя.

А що то се вербоване? Се якъ разъ головна рѣчь. Тû ліверанты робôтникôвъ идуть въ пригоаничнû повѣты, де знають, що населене бѣдне, вышукують людей и стараються ихъ приеднати. Роблять зъ ними умовы и то звычайно наразъ зъ бôльшимъ числомъ робôтникôвъ а не зъ кождымъ поодиноко. Въ тû умовы, котрû звычайно выготовляють покутнû писарѣ въ нѣмецкôмъ языцѣ, незрозумѣлôмъ для людей, безъ ихъ вѣдомости и згоды додаесь застережене, що всѣ рôвночасно звербованû робôтники солідарно ручать за всѣ шкоды, якû могли бы мати даючû роботы въ наслѣдокъ того, що робôтники не явились въ своѣмъ часѣ або не лишились у него весь часъ. Та солідарна порука доводить многихъ людей до того, що мусять переняти на себе поруку за тыхъ, котрû не можуть явитись або за тыхъ, котрû за-для невысказаныхъ трудôвъ и невыгодъ ослабли та задля, могу сказати, майже нелюдского поведеня зô стороны наставникôвъ були приневоленû покинути службу, то горе имъ, горе тымъ всѣмъ, що рôвночасно були звербованû, бо тогдѣ они всѣ мусять заплатити цѣлу зарахованy страту; они мають заплатити не лишь властиву шкоду, але

2

Кôлько землѣ потребуе чоловѣкъ?

Оповѣдане

ЛЬВА ТОЛСТОГО.

(Дальше).

Коли настало лѣто, зôбравъ ся Пахомъ и пустивъ ся въ дорогу: до Самары лодкою по Волзѣ, а зъ вôдтамъ пѣшки чотири тысячѣ верстъ. Прибувши на мѣсце, побачивъ все такъ якъ ему розказували: надѣлы суть по десять десятинъ на кожду душу а селяне приймають радо чужинцѣвъ до своеи громады: коли же хто принесе зъ собою грошѣ, то може ще докупити собѣ до того стôлько землѣ, скôлько ему захочесь; три рублѣ за десятину найлѣпшои землѣ!

Коли Пахомъ про все розвѣдавъ, вернувъ ся пôдъ зиму назадъ домôвъ; продавъ зъ зыскомъ свою землю, продавъ хату и худобу, вычекавъ до весны и пустивъ ся зъ родиною въ дорогу до нового краю.

IV.

Прибувши зъ родиною на мѣсце, осѣвъ Пахомъ въ великôмъ селѣ и подавъ, абы его приймали до громады. Его заразъ приймили и дали ему крôмъ пасовиска пятьдесять десятинъ всѣлякого ґрунту, надѣлюючи пять душъ его родины. Вôнъ розґаздувавъ ся и накупивъ худобы. Лишь самои надѣленои землѣ мавъ теперь въ двое тôлько, що давнѣйше — а яка то земля урожайна! Всего мавъ подостаткомъ, а худобы мôгъ держати, кôлько захотѣвъ.

Зъ початку, доки вôнъ ще заґаздувавъ ся, здавалось ему все знаменито; але коли вже вживъ ся, то и на сѣй земли було ему вже затѣсно. Заразъ захотѣло ся ему, якъ то другû робили, сѣяти пшеницю, але ґрунту, що годивъ бы ся пôдъ пшеницю, есть въ тôмъ краю мало. Мягкои землѣ есть подостаткомъ, але она годить ся лишь пôдъ жито, а пшениця потребуе твердшого ґрунту. За такимъ ґрунтомъ пытають дуже. Для всѣхъ не стати. И отъ зъ того выходять споры. Зажиточнѣйшû сѣють самû пшеницю, а задовженû вôддають купцямъ добрый ґрунтъ замѣсть грошей. Першого року сѣявъ Пахомъ пшеничку на ґрунтѣ, котрымъ его надѣлили; пшениця зародила знаменито а ему захотѣло ся мати бôльше землѣ пôдъ ню. Поѣхавъ вôнъ до одного купця и наймивъ собѣ вôдъ него землѣ на рôкъ. Жниво було знамените. Такъ щожь! поле було далеко вôдъ села: треба було на пятнацять верстъ далеко звозити збôже. Дивить ся вôнъ, розглядаесь — дооколѣсенька жиють по хуторахъ селяне, ґаздують та богатѣють. Було бы далеко лѣпше, подумавъ собѣ Пахомъ, колибъ и я замѣсть наймати землю, купивъ еи и также закладавъ хуторы — а то бувъ бы заокругленый маетокъ въ однôй руцѣ. И ставъ вôнъ роздумувати, якъ бы то зробити, щобы накупити доброи землѣ.

Тутъ зôйшовъ ся вôнъ зъ однымъ селяниномъ, що хочь мавъ ажь пять сотъ десятинъ, зôйшовъ на бѣду и хотѣвъ позбути ся своеи землѣ.

Згодили ся борзо Пахомъ мавъ заплатити пятнацять сотокъ рублѣвъ; одну половину заразъ, а другу пôзнѣйше.

Пôдъ ту пору загостивъ до Пахомового хутора оденъ купець, що туды переѣзджавъ, абы тутъ попасти свои конѣ. Пили разомъ чай и говорили то о сѣмъ то о тôмъ. Купець ставъ розказувати, що приходить зъ далека, ажь зъ краю Башкірôвъ; тамъ, каже, накупивъ богато землѣ, бо ажь пять тысячѣвъ десятинъ, а за то заплативъ всего лишь тысячу рублѣвъ.

Пахомъ ставъ розпытуватись. Купець розповѣвъ ему радо про все.

— Треба лишь — казавъ вôнъ — позыскати передовсѣмъ ихъ начальникôвъ. Я роздавъ имъ кафтаны та ковры; сто рублѣвъ мене то коштувало; и чаю давъ я имъ а кождому, хто лишь хотѣвъ, дававъ я пити горѣвки кôлько ему захотѣлось. Такимъ способомъ дôставъ я десятину, по двацять копѣйокъ — отъ вамъ и купча грамота!

Пахомъ выпытувавъ дальше.

— Край той — казавъ купець дальше— не обôйшовъ бы и до року — все то земля Башкірôвъ. Тамъ нарôдъ дуже дурный и туполовый: мôгъ бы чоловѣкъ и задармо вôдъ нихъ набути.

и втраченый зыскъ та Богъ знае яки̂ инши̂ начислени̂ кошты.

Знаю случаѣ, що люде, взявши̂ кôлька ґульденôвъ завдатку, въ наслѣдокъ сеи солідарнои поруки були засуджени̂ въ правнôй дорозѣ заплатити солідарно по надъ 500 зр. а. в. шкоды даючимъ роботу а радше ліверантамъ робôтникôвъ. Послѣдными часами ведуть ся екзекуціи, въ наслѣдокъ котрыхъ задля тои умовленои вынагороды ліверантами робôтникôвъ цѣли̂ загороды селяньски̂ — въ однôмъ случаю ажь 10 — разомъ выставляесь на ліцитацію. Се на кождый способъ справа, котру годить ся вôдповѣдно увзглядпити.

А якъ поводить ся людямъ, що дались пôдôйти? Запевняесь имъ звычайно 12 зр. мѣсячнои платнѣ а кождого тыждня певну скôлькôсть кукурудзянои муки на прожитокъ. Муку справдѣ дôстають, хочь часто и въ меншôй скôлькости и гôршои якости, але платнѣ за роботу не бачать нѣколи. Многи̂ зъ нихъ роблять мѣсяцями, а коли вкôнци прийде до выплаты, показуе ся, що нема нѣкого, хто бы мôгъ дати сю заплату.

Даючи̂ роботы вымавляють ся тогди звычайно вôдъ обовязку заплаты робôтникамъ тымъ, що они платню робôтникôвъ вже выплатили посередникамъ, и се справдѣ може бути — именно въ Румуніи — бо пôсля румуньскихъ законôвъ ліверантъ робôтникôвъ може лишь въ тôмъ случаю привести робôтникôвъ даючому роботу, если передъ граничными властями може выказати ся письменнымъ документомъ, яко уповномôцненый даючого роботу, хочь се розумѣесь въ многихъ случаяхъ есть лишь на око. Такій уповномôцненый уважаесь звычайно за ґенерального заступника даючого роботу, бере грошѣ для робôтникôвъ, ховае для себе, а ти̂, що выконали роботу, мусять пантрувати за нимъ, хочь его звычайно въ часѣ выплаты нема и робôтники мусять забиратись по довгôмъ выжиданю зъ порожными руками.

Таки̂ ліверанты робôтникôвъ то звычайно люде, що не мають нѣякого маетку и то тутъ то тамъ задержують ся, часомъ навѣть зъ заграницѣ и вже цѣлкомъ не можна ихъ вôднайти. Еслижь робôтникъ вдасть ся на дорогу права, то мабуть выбравъ найгôршу дорогу, бо або не можна найти обжалованого и доручити ему жалобы, або вкôнци не можна при нѣмъ нѣчого найти, зъ чого бы можна покрыти жаданя робôтникôвъ. Отъ така то безнадѣйна доля робôтникôвъ, що зъ нужды яка есть въ ихъ мѣсцевости, приневолени̂ глядати зарôбку за границею. Якъ сказано, не можна сему зарадити, але на кождый способъ здавъ бы ся бôльшій нагдядъ зô стороны громадъ и політичныхъ властей. Рôвножь можна бы выступити и въ законодатнôй дорозѣ, бо дуже можливе, що лиху яке зъ того выйде, не зарадить ся звычайными розпорядженями. Я представляю собѣ справу такъ, що правительство, котре хоче своимъ предложенемъ о интересахъ ратальныхъ зарадити кривдѣ населеня, могло бы подôбнымъ предложенемъ зарадити кривдженю селянъ, котри̂, якъ се я представивъ, принаджени̂ за границю, вертають понайбôльше зъ вôдтамъ мовъ жебраки, обдерти̂, на пôвъ голи̂ а часто и недужи̂.

Зъ огляду на се позволю собѣ Е. Е. п. міністра-президента яко управителя міністерства справъ внутрѣшныхъ поспытати, чи се погане поведене при вербованю робôтникôвъ въ Галичинѣ звѣстне правительству и що оно гадае противъ того зарядити? Рôвножь ставлю позитивне внесене: „Высока палата зволить ухвалити: Завзываесь правительство: а) вербоване краевыхъ робôтникôвъ до робôтъ въ поли и въ лѣсѣ даючими роботу зъ за границѣ, пôддати точнôй контроли и прінціпіяльно не терпѣти сего вербованя чужинцями; рôвножь б) розважити, чи бы не можна зарадити выкористуваню и кривдженю звербованыхъ робôтникôвъ — проектомъ закона, пôсля котрого заключати умовы зъ посередниками робôтничими можна бы було лишь при власнôй запоруцѣ посередникôвъ и лишь у видѣ акту нотаріяльного“.

Рада державна.

12-те засѣдане Палаты послôвъ зъ д. 30 жовтня 1891 р.

На вчерашнôмъ засѣданю палаты послôвъ дававъ мін. скарбу вôдповѣдь на интерпеляцію пос. Пфайфера въ справѣ высокого оподаткованя людности въ долѣшнôй Краинѣ. Опôсля приступила палата до дальшихъ нарадъ надъ внесенемъ пос. Фореґґера въ справѣ реформы законодавства прасового.

Пос. Пацакъ заявивъ въ имени Молодочехôвъ, що они будуть цѣлою силою пôдпирати то внесене. Пос. Фореґґеръ домагавъ ся вôдосланя свого внесеня до окремои комісіи, промавлявъ за знесенемъ кавціи вôдъ ґазетъ, за реформою обективного поступованя и за змѣною ліценціи на продажь ґазетъ Рôвночасно домагавъ ся бесѣдникъ заряджень для забезпеченя чести горожанъ вôдъ напасти прасы. Пôсля его погляду однымъ зъ найпершихъ условій розвою прасы есть повна свобода продажи часописей. Бесѣдникъ жадавъ, щобы комісія, котрôй буде предложене его внесене складала ся що найменше зъ 24 членôвъ належачихъ до всѣхъ партій.

Пос. Люеґеръ сумнѣвавъ ся, чи дасть ся перевести реформа прасова, бо теперѣшни̂ вôдносины суть такъ само мили̂ прасѣ ліберальнôй якъ и правительству, бо забезпечають ту прасу вôдъ конкуренціи а правительству дають можнôсть, недопускати до свобôдного высказуваня поглядôвъ. Бесѣдникъ критикувавъ теперѣшну методу ліценціи на продажь часописей и практику конфіскованя ґазетъ. Вôнъ хотѣвъ вôдчитати деяки̂ уступы изъ сконфіскованои ґазеты, але віцепрезидентъ хлюмецкій на то не позволивъ. Бесѣдникъ сказавъ на то, що прецѣ въ парляментѣ повинно бы бути вôльно вôдчитати, бо инакше лѣпше бы було, щобы тутъ сидѣвъ прокураторъ. Побôчь золотого интернаціоналу есть найгôршій паперовый, котрый посваривъ народы. Порузумѣне мѣжь Чехами а Нѣмцями, мусѣло бы розпочати ся вôдъ обосторонного высвободженя ся зъ пôдъ впыву прасы. Праса есть ворожою Австріи а для поступованя судового есть нещастемъ. Що небудь бы Шенеръ завинивъ, то однакожь его становище супротивъ прасы позôстане заслугою.

Пленеръ боронивъ прасу ліберальну. — Пернерсторферъ выступавъ такожь за свободою прасы и домагавъ ся наразѣ бодай свободы кольпортажѣ. — Такъ само выступавъ за свободою прасы и пос. Телішевскій пôдпираючи дотычни̂ внесеня. — По фактичныхъ спростованяхъ передано всѣ внесеня окремôй комісіи зложенôй зъ 24 членôвъ.

Опôсля розпочала сь дебата надъ „етатомъ міністерства просвѣты“. Першій промавлявъ референтъ пос. Пініньскій.

Коли референтъ пос. Пініньскій обговоривъ справу пôдвысшеня потребъ, звернувъ ся пос. Масарживъ противъ перетяженя въ середныхъ школахъ и вказувавъ на то, що молодѣжь школьна часто нездужае, та домагавъ ся радикальнои реформы и бôльшого увзгляднення ґімнастики та забавъ. Вôнъ промавлявъ такожь за припущенемъ женщинъ до університетôвъ, та и домагавъ ся другого ческого університету. По тôмъ перервано дебату.

Пос. Пацакъ ставивъ внесене на вôдписане позички запомоговои для Чехъ. Передано комісіи буджетовôй. — Пернерсторферъ ставивъ внесене о дозволеню кольпортажѣ. — Ґесманъ ставивъ внесене, щобы промысловцѣ будôвельни̂ мали перше право фантованя за жаданя походячи̂ зъ будовы. На тôмъ закôнчено засѣдане, а слѣдуюче назначено на второкъ.

Пахомъ подумавъ собѣ:

— На що менѣ за своихъ тысячь рублѣвъ купувати пять сотъ десятинъ, та ще вязати ся довгомъ, коли я за ти̂ грошѣ можу набути просто непрезрими̂ ланы?

V.

Пахомъ выпытувавъ ся, куды дорога до Башкірôвъ. Колижь купець ему розказавъ, ставъ заразъ збирати ся въ дорогу. Поле и хату въ селѣ лишивъ на жѣнку, взявъ зъ собою лишь одного слугу. Въ недалекôмъ мѣстѣ, черезъ котре мусѣли ѣхати, накупили чаю, дарункôвъ и горѣвки — такъ, якъ той купець порадивъ.

Ѣхали, ѣхали — пять сотъ верстъ вже ѣхали — семого дня прибули до табору Башкірôвъ и все такъ побачили, якъ имъ той купець розказувавъ. Недалеко рѣки, на степу жили Башкіры въ кібіткахъ (возахъ); они не орють, хлѣба не ѣдять; коровы и конѣ пасуть ся на степахъ; зъ кобилячого молока роблять Башкіры кумысъ (рôдъ горѣвки); жѣнки выробляють сыръ; мужчины не роблять нѣчого, лишь пють кумысъ та чай, ѣдять баранину и грають на сопѣлкахъ. Всѣ товсти̂, весели̂; нарôдъ то до нѣчото, але привѣтный и людяный.

Скоро лишь побачили Пахома, такъ заразъ всѣ збѣгли ся и обступили гостя доокола.

Знайшовъ ся десь заразъ и перекладчикъ, и ему сказавъ Пахомъ, що прийшовъ купити землѣ. Башкіры урадували ся, вхопили Пахома, завели его пôдъ красне шатро, попросили сѣсти на коврѣ и почали частувати его чаемъ та кумысомъ; зарѣзали заразъ барана и дали ему ѣсти баранину.

Пахомъ выймавъ изъ свого воза свои̂ чай и други̂ дарунки та пороздѣлявъ межи Башкірôвъ. Башкіры тѣшили ся. Балакали та балакали щось межи собою, а вôдтакъ велѣли говорити перекладчикови.

— Кажуть тобѣ сказати — говоривъ перекладчикъ, — що ты имъ сподобавъ ся. У насъ такій звычай, щобы зробити гостеви всяку можливу утѣху, дарами за дары вôдвдячити ся. Ты насъ вже обдарувавъ, кажижь теперь, що тобѣ зъ нашого подобаесь, щобы и мы могли тебе обдарувати.

— Найлѣпше подобаесь менѣ у васъ ваша земля. У мене дома есть маленько, а и та вже вся звела ся. У васъ богато землѣ и то доброи землѣ. Якъ живу, ще такои не видѣвъ.

Перекладчикъ переложивъ Пахомову вôдповѣдь.

А Башкіры стали зновъ щось мѣжь собою балакати. Пахомъ не розумѣвъ, але видѣвъ, що они весели̂ та що смѣють ся.

Вôдтакъ утихли и споглянули на Пахома, а перекладчикъ говоривъ:

— Кажуть тобѣ сказати, що признають твою доброту и хотять тобѣ вôдступити землѣ, скôлько тобѣ захоче ся. Покажи лише рукою, котрый кусень землѣ сподобавъ ся твоимъ очамъ ...а буде твôй.

Башкіры стали зновъ радити разомъ, а вôдтакъ почали и сварити ся.

Пахомъ розпытуе, зъ чого пôйшла суперечка, а перекладчикъ вôдповѣвъ:

— Декотри̂ кажуть, що треба насампередъ поспытати начальника, безъ него нѣяково щось такого робити, други̂ кажуть, можна, що обôйдесь безъ него.

VI.

Тымчасомъ, коли ще Башкіры спорили, вôйшовъ межи нихъ якійсь мужь въ лисячôй шапцѣ на головѣ. Всѣ замовкли и пôдняли ся зъ мѣсць.

Перекладчикъ сказавъ:

— То начальникъ.

Пахомъ подавъ ему заразъ въ дарунку найлѣпшу одежу и пять фунтôвъ чаю. Начальникъ приймивъ дарунокъ и засѣвъ на першôмъ мѣсци. Башкіры говорили зъ нимъ. Вôнъ слухавъ, усмѣхавъ ся, а вôдтакъ ставъ такъ говорити:

— Ну, то иди.... возьми собѣ, де хочешь. Землѣ есть тутъ досыть.

Якъ же бы я мôгъ брати, подумавъ собѣ Пахомъ, де менѣ сподобаесь. Мушу мати прецѣ якесь судове потверджене. Кажуть такъ: Бери — а вôдтакъ все менѣ вôдберуть. А въ голосъ додавъ:

— Дякувать вамъ, за ваше добре слово. Землѣ маете досыть, а менѣ мало потреба.

Перегляд политичный.

Зъ Вѣдня доносять до польскихъ ґазетъ, що рѣшене Рады міністрôвъ що до меморіялу предложеного Коломъ польскимъ въ справѣ децентрализации заряду зелѣзниць державныхъ, вже запало и мае бути нинѣ або завтра предложене офіціяльно Колу польскому. Czas однакожь не уважае тои вѣсти за певну. Та сама ґазета доносить также, що неправдою есть, будьто бы и Словенцѣ домагали ся окремои дирекціи руху въ Люблянѣ; они просили лишь, щобы правительство, коли возьме въ свою адміністрацію Полудневу зелѣзницю, увзглядънило интересы Люблянны. До N. Ref. доносять знову зъ Вѣдня, що галицкй команданты корпусôвъ дали неприхильну опінію для жадань Кола польского въ сѣй справѣ.

Въ клюбѣ нѣмецкихъ націоналôвъ, котрый числивъ 20 членôвъ, настало роздвоене. Тамъ взявъ бувъ перевагу напрямъ антисемітскій, въ наслѣдокъ чого деякй послы належали также до „вôльнои спôлки економічнои", стоячои пôдъ проводомъ кн. Ліхтенштайна. Въ тôмъ напрямѣ вôдзначались особливо послы Фірнкранцъ и Кайзеръ, а послы Кравзъ и Пернерсторферъ жадали длятого, щобы ихъ выключено. Коли то не настало, то они оба выступили зъ клюбу. Клюбъ числить теперь 18 послôвъ, але кажуть, що ще и другй члены зъ него выступлять.

Зъ Вѣсбадену, де теперь перебувае россійскій міністеръ справъ заграничныхъ, Ґірсъ, доносять, що вѣсть, подана французскими ґазетами, будьто бы Ґірсъ мавъ выѣхати до Парижа есть неправдива. Сынъ его, секретарь россійскои амбасады въ Парижи, мае тутъ приѣхати въ гостину до батька.

Въ справѣ заведеня дволѣтнои службы въ чинной арміи нѣмецкôй розослало міністерство войны до командантôвъ всѣхъ корпусôвъ окружникъ; однй заявили ся за тымъ проектомъ, другй противъ него. Теперь поручено командантамъ корпусôвъ, абы утворили пробнй баталіоны зъ дволѣтнымъ речинцемъ службы. Баталіоны тй будуть утворенй вже въ падолистѣ, коли прибудуть рекруты. Справоздане о тôй справѣ предложить правительство соймови, котрый збере ся пôсля найновѣйшихъ вѣстей 17 падолиста.

Бувшій болгарскій міністеръ, Балабановъ, належачій до русофільскои партии, бувъ сими онями въ Константинополи и вôдбувавъ численнй конференціи въ россійскôй амбасадѣ. Незадовго потôмъ прибули ще иншй два члены тои партии, котрй були также кôлька разôвъ въ россійскôй амбасадѣ. Въ политичныхъ кругахъ припускають, що тутъ розходить ся мабуть знову о вôдновлене пробы погодити Болгарію зъ Россією. Дописуватель Polit. Corr. каже, що доси нема зовсѣмъ нѣчо такого, щобы могло послужити за доказъ такого припущеня

Въ сербскôмъ сторонництвѣ радикальнôмъ проявляе ся знову роздвоене. Часть радикальныхъ послôвъ зблизилась до Ґарашаніна, щобы пôднести акцію въ скупштинѣ противъ короля Миляна. Правительство старае ся недопустити до сеи дразливои справы.

Новинки.

— **Вôдзначеня**. Є. Вел. Цѣсарь надавъ совѣтникови Двору при ц. к. краєвôй дирекціи скарбу у Львовѣ, Адольфови Ґайстлєнрови кавалєрскій хрестъ ордера Леопольда.

— **Конкурсы.** Выдѣлъ краєвый розписує конкурсъ на одну стіпендію рôчно 370 вр. зъ фондаціи бл. п. Петра Якова Ростоцкого для ученикôвъ шкôлъ народныхъ або ґімназіяльныхъ въ Дрогобичи зъ родины фондатора. Право надаваня тои стіпендіи прислугує Михайлови Кобринови въ Дрогобичи, евентуально краєвому Выдѣлови. Поданя треба вносити черезъ дирекцію школы до краєвого Выдѣлу до 15 падолиста — Намѣстництво розписує конкурсъ зъ речинцемъ до кôнця падолиста на опорожненй зъ початкомъ 1891/92 року шкôльного стіпендіи зъ наукового фонду по 105 вр. рôчно призначенй для студентôвъ рускои народности, що вôддають ся наукамъ на выдѣлѣ правничôмъ або фільософічнôмъ. — Дирекція почтъ и телеґрафôвъ у Львовѣ оголошує конкурсъ на посаду касієра при ц. к. урядѣ почтовôмъ въ Ярославѣ. Поданя вносити треба до 13 падолиста до згаданои дирекціи.

— **Кн. Константинъ Чарторыйскій**, віце-президентъ Палаты панôвъ померъ вчера у Вѣдни въ 70 роцѣ. Кн. Константинъ бувъ другимъ сыномъ звѣстного любовника штукъ красныхъ, князя того самого имени и родивъ ся 1822 р. въ Пассі коло Парижа. Въ 1867 р. выбрано его зъ бôльшои посѣлости въ Тернопôльщинѣ до Сойму и до Рады державнои, зъ вôдки его вже въ 1867 р. покликано до Палаты панôвъ. Тутъ бравъ вôнъ живу участь въ нарадахъ, особливо надъ законами шкôльными и закономъ prасовымъ. Въ 1879 р. именовано его другимъ віцепрезидентомъ Палаты послôвъ, покликано вôдтакъ до трибуналу державного а въ 1881 именовано тайнымъ совѣтникомъ. Покôйникъ бувъ звѣстный также яко літератъ и выдававъ разомъ зъ своимъ братомъ знамениту часопись, въ котрôй помѣщали ся рецензіи театральнй и артистичнй. Вѣчна ему память!

— **Першій снѣгъ**. Сеи ночи припорошивъ значнѣйше першій снѣгъ столицю краю, але не лишивъ по собѣ слѣду. Значнѣйшій снѣгъ упавъ дня 28 с. м. въ Коломыйщинѣ, де вже близшй и дальшй горы забѣлѣлись. Въ Болгаріи упавъ вчера густый снѣгъ въ цѣлôмъ краю. Такъ само упавъ снѣгъ у Вѣдни и въ цѣлôй Нѣмеччинѣ а въ Стрыйщинѣ — кажуть — санна хочь куды!

— **Загальнй зборы членôвъ тов. „Шкôлна Помôчь въ Бродахъ"** вôдбудуть ся тутъ дня 2 падолиста въ заѣздѣ Балабана о год. 1½ по обѣдѣ въ цѣли выслуханя справозданя дотеперѣшнього выдѣлу, выбору нового, и обговореня справъ товариства. Подаючи се до прилюдной вѣдомости, просимо выдѣлъ о ласкаву численну участь. — За выдѣлъ Гр. Ярема.

— **Концертъ.** „Академична Громада" въ Краковѣ уладжує въ першихъ дняхъ падолиста въ сали готелю Саского концертъ при спѣвудѣлѣ п. Мышуги и двавацятьохъ спѣвакôвъ зъ товариства „Львôвскій Боянъ", пôдъ проводомъ проф. Н. Вахнянина.

— **На загальнй зборы** запрошує выдѣлъ товариства „Родина" въ Коломыи своихъ членôвъ, котрй вôдбудуть ся въ Коломыи дня 2 падолиста о 5-ôй годинѣ пополудня. Слибы на той часъ не зôбралось, достаточне число членôвъ, то зборы вôдбудуть ся того самого дня о год. 6-ôй вечеромъ а рѣшеня сего збору будуть мати вагу и безъ половины числа зôбраныхъ членôвъ.

— **Выдѣлъ філіи тов. „Просвѣты"** въ Станіславовѣ повѣдомляє, що канцелярія товариства примѣщена въ комнатахъ „Рускои Бесѣды", при ул. Собѣского ч. 56, де давнѣйше була жандармерія, и просить, щобы зъ усякими орудками туды вôдносити ся. Кождого четверга и дня ярмаркового урядує тамъ одинъ членъ выдѣловый вôдъ год. 12 ои до 2-ои пополудня.

— **Огнѣ.** Дня 13 н. ст. жовтня знищивъ огонь въ селѣ Батятичахъ повѣта жôвкôвского 37 загородъ селяньскихъ разомъ зô всѣми будынками господарскими и цѣлыми сегорôчными зборами. Шкода величезна а зъ погорѣльцѣвъ лишь кôлькохъ було убезпеченыхъ. — Дня 25 н. ст. жовтня навѣстивъ огонь мѣсточко Рожнѣтôвъ и знищивъ кôлька домôвъ въ Ринку. Шкода выносить бôльше якъ 10.000 зр. а лишь одинъ дôмъ бувъ убезпеченый.

— **Пять намѣреныхъ самоубійствъ** одного дня именно 27 с. м. було въ Варшавѣ, а въ трехъ выпадкахъ причиною шуканя смерти була заведена любовь.... На дворѣ отъ и снѣжокъ заглядае, але въ людскôмъ серденьку спарно, спарно....

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 31 жовтня. На вчерашнôмъ засѣданю уконституовалось тутъ австрійске товариство приятелѣвъ мира. До провізоричного выдѣлу покликанй: баронова Суттнеръ, ґр. Альфредъ Вреде, ґр. Кароль Короніні, Піркетъ Рудольфъ, ґр. Гойошь, консуль Шерцеръ, Карнерій Росеґґеръ.

Копенгаґа дня 31 жовтня. Вчера о 1½ год. по полудни вôдъѣхавъ царь зъ родиною кораблемъ до Ґданьска. Поѣздъ россійскій выслано назадъ до Найфарвасеръ, щобы забравъ тамъ царску родину.

Щетинъ 31 жовтня. Поѣздъ россійскій, котрый прибувъ тутъ и жавъ ѣхати дальше да Ростока и Варнемінде, доставъ приказъ, щобы тутъ зачекавъ на дальшй приказы, а пôсля вернувъ назадъ до Ґданьска.

Мадритъ 31 жовтня. Королева-реґентка пôдписала декретъ именуючій вел. кн. Володимира рицаремъ золотого руна.

Софія 31 жовтня. Кн. Фердинандъ выѣхавъ зъ міністромъ войны до Костендила, щобы тутъ надѣлити новою хоругвою струмскій полкъ, котрый вôдъ 1886 р. не мавъ хоругви, бо еи вôдобрано ему за бунтъ противъ кн. Батенберского.

Лишь я мушу знати, котра земля буде до мене належати — ту треба насампередъ змѣряти, а вôдтакъ потреба ще на то и потвердженя. Божь звѣстно, що чоловѣкъ думае, а доля его въ Божихъ рукахъ, воля его рѣшае о житю и смерти. Вы люде добрй; нинѣ дасьте менѣ землю, але завтра може стати ся, що вашй дѣти менѣ еи назадъ вôдберуть.

Начальникъ засмѣявъ ся.

— Добре, треба все такъ певно зробити— казавъ вôнъ — щобы було якъ не може бути певнѣйше.

А Пахомъ знову додавъ:

— Я чувъ, що тутъ у васъ бувъ якійсь купецъ. Вы ему вôдступили землѣ и списали купчу грамоту. Тожь и я бы такъ хотѣвъ.

Начальникъ заразъ то зрозумѣвъ.

— То все може бути, — сказавъ вôнъ. Маемо писаря; пойдемо до мѣста та ще потвердимо и печатями.

— А кôлько грошей схочете?

— У насъ цѣна однакова — тысячу рублѣвъ за день.

Пахомъ не мôгъ порозумѣти, яка то мѣра: день!

— Кôлькожь то десятинъ? — спытавъ вôнъ.

— Такъ не умѣемо обчислити. Коли кажемо „день", то думаемо тымъ, що продамо тобѣ тôлько ґрунту, кôлько ты зможешь обôйти за оденъ день. А цѣна за то есть тысячь рублѣвъ.

Пахомъ здивувавъ ся.

— За день — сказавъ, — можна богато землѣ обôйти.

Начальникъ розсмѣявъ ся.

Все буде твое. Лишь одно условіе: Коли не прийдешь до кôнця дня знову на мѣсце, зъ вôдки выйдешь, то твои грошѣ пропали.

— А якъ же будете знати, куды я йшовъ?

— Станемо на мѣсце, зъ котрого ты схочешь выходити — мы будемо стояти, а ты пойдешь — зъ тобою пойдуть нашй люде — де прикажешь, тамъ вбють палѣ — а вôдтакъ выоремо борозду вôдъ паля до паля. Иди кругомъ, якъ хочешь великимъ, — але абы-сь бувъ передъ заходомъ сонця на мѣсци, зъ котрого выйдешь. Вся земля, котру обôйдешь, буде твоя.

Пахомъ приставъ на то.

Постановлено выйти на другій день рано, а теперь ще всѣ забавлялись, пили кумысъ и чай, та ѣли баранину.

Коли настала нôчь, положивъ ся Пахомъ спати, а Башкиры розôйшли ся. Досвѣта мали знову зôбрати ся, щобы передъ сходомъ сонця стануть на означенôмъ мѣсци.

(Конецъ буде.)

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій

Оголошеня до *Народнои Часописи* принимае Контора **Льеопольда Литыньского,** *Львôвъ, Валова, 14.*

Зъ друкарнѣ Вл. Лозиньского пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.